

LUNDS
UNIVERSITET

The White Knight

En kvalitativ studie av vit heroism i filmen *Freedom Writers*

Av Annie Darefors och Lucia Öström

Institutionen för Kommunikation och Medier

B-uppsats i Medie- och kommunikationsvetenskap 7,5hp

MKVA22:4, HT20

Handledare: Emil Stjernholm

Examinator: Katarzyna Herd

Sammanfattning

Uppsatsen *The White Knight: En kvalitativ studie av vit heroism i filmen Freedom Writers* (2021) har skrivits av Annie Darefors och Lucia Öström inom Medie- och Kommunikationsvetenskap vid Institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet. Med utgångspunkt i teorier om narratologi och representation är syftet med uppsatsen att undersöka vit heroism i film, specifikt i filmen *Freedom Writers* (2007). Detta görs utifrån frågeställningarna om hur filmen formar huvudkaraktären Erin till en vit hjälte samt hur representationen ser ut och vad detta signalerar. För att kunna besvara dessa frågor görs en kvalitativ innehållsanalys avgränsad till att avse fyra karaktärer och deras roller i den, för filmen, samtida berättelsen. Med hjälp av semantiska axlar, Mieke Bals (2009:134f) och Vulovics (2013:15f) kriterier för en hjälte samt teorier om representation framkommer det under analysen hur Erins karaktär tar formen av en vit hjälte. Detta sker dels genom de egenskaper hon tillskrivs och dels med hjälp av de andra karaktärerna.

Nyckelord: *Freedom Writers*, hjälte, narrativ analys, representation, semantiska axlar, vit heroism

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	4
1.1 Bakgrund och problemformulering	4
1.2 Syfte och frågeställningar	5
1.3 Forskningsöversikt	6
2. Avgränsning	8
Positionering	9
3. Teori	9
3.1 Narratologi	10
Hjälten	10
3.2 Representation	11
3.3 Vit heroism	12
4. Metod	12
4.1 Kvalitativ Innehållsanalys	12
4.2 Narratologins semantiska axlar	13
4.4. Vidare studier	14
5. Resultat	15
Semantiska axlar	15
6. Analys	17
Erin Gruwell	17
Marcus	20
Eva Benitez	21
Representation	23
Semantiska axlar	25
6. Kritisk reflektion & Slutsats	27
6.1 Kritisk reflektion	27
6.2 Slutsats	28

1. Inledning och bakgrund

1.1 Bakgrund och problemformulering

Filmen *Freedom Writers* (Richard LaGravenese, 2007) är en filmatisering av boken *The Freedom Writers Diary* som publicerades 1999. Boken, såväl som filmen, är baserad på utdrag ur en samling elevers dagböcker där de beskriver sina liv i Long Beach, Kalifornien som präglade av gängvåld och svåra familjeförhållanden. Filmen har mestadels fått ett positivt mottagande men har även kritiserats för att skildra ett *vit hjälte-narrativ* (se t.ex. James, 2016). Erin Gruwell är en vit kvinna från övre medelklass som precis fått sin första anställning som lärare på Woodrow Wilson High School, en skola som driver ett integrationsprogram. Programmet är föga uppskattat av de andra lärarna då det har påverkat skolans anseende negativt. Erin Gruwell är å andra sidan intresserad av skolan just på grund av integrationsprogrammet, men blir snabbt varse om den stora uppgift hon står inför när hon placeras i en särskilt stökig klass. Merparten av eleverna har någon form av anknytning till kriminella gäng eller har på något vis fallit offer för gängvåld. Deras lojalitet ligger hos de gäng och den etniska grupp de tillhör - latinamerikanerna hatar kambodjanerna som hatar de svarta och så vidare.

Det är när Mrs. Gruwell konfiskerar en rasistisk teckning som skickas runt i klassrummet och hänvisar till hur nidsbilder användes som propaganda under förintelsen, som hon inser att endast en person i klassrummet hört om förintelsen tidigare. Till följd av denna insikt om hur olik dessa ungdomars bakgrund är hennes egen, delar hon ut dagböcker till dem. Det enda kravet hon har är att de skriver i dessa varje dag, och det de skriver kommer varken betygsättas eller läsas om de inte själva ber om det. Eleverna, som aldrig tidigare blivit lyssnade på, inte bara skriver i dagböckerna, utan tillåter även Mrs. Gruwell att läsa dem. Genom dessa dagböcker knyts ett band mellan eleverna och Mrs. Gruwell och ungdomarna börjar lämna gängvåldet bakom sig för att fokusera på skolan och sin framtid. I centrum för berättelsen står en vit kvinna av övre medelklass utan erfarenhet som lärare och, genom att vara dessa svarta, latinamerikanska och kambodjanska barns första åhörare och trygghet, lyckas hon göra en förändring i deras liv.

Filmens verklighetsbaserade pretentioner innebär att den utgör, i alla fall en förväntad, representation av verkligheten.

Dagens strukturella rasism är under konstant debatt. På vissa håll i form av frågan att vara eller icke vara, på andra håll i form av intersektionella analyser av arbetsmarknaden. Medan rasismens existens är föga debatterad är alltså dess utsträckning och verkan en allt större fråga. Samtidens rasistiska uttrycksformer är ofta outtalade, inbäddade och dolda, vilket har gett upphov till en syn på samhället som postrasistiskt; fritt från rasistiska strukturer. Under 2020 har medierapporteringen präglats av Black Lives Matter-rörelsen som aktualiserades till följd av George Floyds död. Detta har gett upphov till diskussioner och vittnesmål kring rasism i samtidens USA såväl som i resten av världen. Enligt Wendy Leo Moore och Jennifer Pierce (2007:172f) bidrar filmer till en framställning samt, i vissa fall, ökad förståelse för vem vi är och vilka sociala frågor som är viktiga. Att se till hur populärkulturella texter behandlar frågor om rasism, representation och etnicitet är alltså viktigt i det avseende att populärkulturen producerar och reproducerar samtida värden och uppfattningar kring dessa frågor. Vår uppfattning är därmed att frågor om rasism i förhållande till representation i media - i studiens fall film - är av stor vikt och därmed något som bör studeras ytterligare.

1.2 Syfte och frågeställningar

Vi ämnar genom vår studie se till hur den vita hjälten framställs i populärkulturell text. Vi har valt att studera filmen *Freedom Writers* (2007) med hjälp av teorier om narratologi och representation. Vår förhoppning om att kunna bidra till forskningsfältet grundar sig i hypotesen att vit heroism inte enbart utspelar sig mellan svarta och vita karaktärer utan även mellan karaktärer av andra etniciteter. I vårt fall kommer vi att studera läraren - den vita - i förhållande till en svart och en latinamerikansk karaktär. Vi kommer även ställa Gruwell i förhållande till en kollega för att tydliggöra hennes egenskaper. De frågeställningar vi kommer utgå ifrån är således följande:

- På vilket sätt formar berättelsen Erin till en vit hjälte?
- Hur ser representationen i filmen ut, och vad ger det för signaler avseende Erins roll?

1.3 Forskningsöversikt

I artikeln *How The Blind Side Blinds Us: Postracism and the American Dream* (2015) bringar Jeffery L. Bineham ljus till den dimension av rasism som refereras till som dold rasism. Bineham (2015:231) beskriver hur den öppna, tydliga rasismen har bytts ut mot en påstådd färgblindhet; en rasism som tar sig uttryck genom att inte tillkännage de svårigheter som rasifierade personer står inför och som förklarar misslyckanden genom bristande engagemang och underprestation. Denna dolda rasism är något som även förekommer i filmen *Freedom Writers* (2007), då majoriteten av lärarna på skolan inte försöker förstå och ta hänsyn till den, ofta, problematiska situation eleverna lever och formas i. Denna oförmåga att uppmärksamma samtida rasdiskriminering refererar författaren till som *postracism*. Artikeln behandlar även det antirasistiska vit hjälte-narrativet där den goda vita karaktären tar upp kampen mot den öppna, uttalade rasismen och därmed misslyckas att uppmärksamma den underliggande, dolda rasismen (Bineham, 2015:232). Typiskt för den vita hjälten är vidare att hen framställs som en fadersfigur i förhållande till den svarta karaktären som målas upp som hjälplös utan den goda, vita personens välgörande handlingar (ibid.:233). Det här kan vi även se i *Freedom Writers* (2007), där Erin agerar moderligt vid ett flertal tillfällen, vilket vi kommer att utveckla i analysen.

Även Molly K. Murphy och Tina M. Harris (2018:49) beskriver i sin artikel *White Innocence and Black Subservience: The Rhetoric of White Heroism in The Help* att den vita heroiska karaktären besitter faderliga/moderliga attribut. Därmed antar denne en roll som bättre vetande och central för den svarta karaktärens möjlighet till utveckling. Vit hjälte-narrativet förvränger enligt artikelförfattarna kommunikationen mellan vita och de rasifierade människor de förtrycker (ibid.:50). Vidare skriver de att Hollywoods skildring av relationer mellan svarta och vita inte bara är bristfällig utan även bidrar till skadliga stereotyper (Murphy & Harris, 2018:52). Som artikeltiteln antyder undersöks hur detta narrativ tar sig uttryck i filmen *The Help* (Taylor, 2011). Artikeln hanterar hur vit hjälte-narrativet tar sig uttryck genom den unga huvudkaraktären Skeeter, som i 60-talets Mississippi tar hjälp av de svarta hushållerskorna för att sätta samman deras historier till en bästsäljande roman (Murphy & Harris, 2018:53f). Skeeter ställs flera gånger i kontrast till den karaktär som genom filmen blir rasismen personifierad och framställs på så vis som *ännu bättre* (ibid.:56f). Även vi kommer att undersöka detta sätt att kontrastera karaktärer då vi ställer Erin i jämförelse med lärarkollegan Brian. Murphy och Harris (2018:59)

Vit heroism i filmen *Freedom Writers*

Lunds Universitet, Institutionen för Kommunikation och Medier

avslutar med att konstatera att filmen befäster det narrativ där vägen till den svarta personens frigörelse och upprättelse är genom den vita hjälten.

Artikeln *Still Killing Mockingbirds: Narratives of Race and Innocence in Hollywood's Depiction of the White Messiah Lawyer* (Moore & Pierce, 2007) utgår bland annat, som titeln antyder, från den filmatisering som gjorts av *To Kill a Mockingbird* (Mulligan, 1962). Artikelförfattarna Moore och Pierce (2007:171) beskriver hur den nya genren "post-civil rights films" ofta utgörs av berättelser kring den vita mannen som blir en hjälte för de svarta. Vita amerikaner saknar erfarenhet av hur det är att ständigt mötas av rasism och får genom filmen *en* bild om hur det kan vara (ibid.:173). Moore och Pierce (2007:173) diskuterar därmed att en sådan historia kan uppfattas mer verklig eller autentisk när man inte har den levda erfarenheten, jämfört med den som faktiskt har levt under rasism.

Vidare diskuterar artikeln hur filmer som handlar om rasism och vit heroism ofta utgår från den vita karaktärens perspektiv och inte t.ex. afroamerikanens (Moore & Pierce, 2007:174). En annan egenskap av denna genre är att den som framställs som hjälte ofta innehar en maktfull position, exempelvis som advokat eller lärare (ibid.). Liknande situation förekommer i uppsatsens studieobjekt *Freedom Writers* (2007) där huvudkaraktären, en vit kvinna från övre medelklass, är en engelsklärare som genom filmen bildar en gemenskap i klassen. Detta resulterar i en slags vit heroism; ett narrativ som enligt Moore och Pierce (2007) ofta förekommer i Hollywoods så kallade post-civil rights filmer.

Samtliga av dessa artiklar behandlar vit heroism och ger oss en klar introduktion för detta samt kringliggande begrepp. Vi har även knutit an teorier från artiklarna till vårt specifika studieobjekt, *Freedom Writers* (2007). Det blir tydligt att det kan dras ett flertal paralleller mellan artiklarna och *Freedom Writers* samt artiklarna emellan i sig. Det vi dock kan se ett behov av inom forskningsfältet för vit heroism och etnicitet i film, är ett bredare perspektiv som fångar nyanserna av dessa postrasistiska medieprodukter. Vi anser att denna uppsats fyller en funktion genom att finnas till som ett exempel på vit heroism i förhållande till karaktärer av olika etniciteter. Vit heroism handlar inte om svart och vit, utan om icke-vit och vit.

2. Avgränsning

Representation och populärkultur är två begrepp vi utgått ifrån när vi valt ämne till uppsatsen. Efter en del sökande i universitetets databaser inspirerades vi till att studera framställningen av olika etniciteter i film med utgångspunkt i begreppet *vit heroism*. Det finns en uppsjö av filmer på temat *vit heroism* att välja emellan och flera olika ingångar till frågan om hur dessa porträtterar karaktärer av olika etnicitet. Vi valde att fokusera på filmen *Freedom Writers* (2007) - en film som vi inte hade sett innan - men, som nämnt, fått mycket god kritik, bland annat från IMDb där filmen fått 7,5/10 i betyg (IMDb, 2020). Filmens goda betyg kan antas leda till en större spridning och till att den når en större publik. Med vit heroism som utgångspunkt vill vi istället bygga vidare på och fördjupa oss i den negativa kritik som presenterats mot filmen, för att bidra till problematiseringen av denna typ av narrativ.

Valet av denna film är även förankrat i vår ambition att bidra till forskningsfältet. Enligt den forskningsöversikt vi genomfört under förarbetet har vit heroism nästan uteslutande ställts i förhållande till svarta karaktärer. Även om *Freedom Writers* (2007) porträtterar ett flertal svarta karaktärer så ger filmen även utrymme för ett stort antal karaktärer av annan etnisk bakgrund. Vi ämnar förhålla *vit hjälte-narrativet* till karaktärer av såväl latinamerikansk som afroamerikansk härkomst och på så vis öka förståelsen för strukturell rasism som allomfattande, gränsöverskridande och inte uteslutande riktad mot svarta.

Vi valde att studera tre framstående karaktärer utöver Erin, som är huvudföremålet för vår analys. Två av dessa karaktärer, Marcus och Eva, förekommer frekvent och talar ofta samt är av afroamerikansk respektive latinamerikansk bakgrund. De genomgår även stora förändringar i sina personligheter och liv under filmens gång. De ägnas inte lika stor tid och utrymme som Erin, men är de vi bedömer som mest framträdande av eleverna. Den tredje karaktären vi kommer se till är Erins lärarkollega Brian, som förekommer vid flera tillfällen och gör korta men intrycksfulla framträdanden. Han är en av två andra lärare som har talande roller i filmen. Vidare begränsar vi studiematerialet till de scener som är relevanta för filmens genomgående narrativ: hur läraren Erin Gruwell lyckas engagera eleverna i deras utbildning och få dem att börja lämna kriminaliteten bakom sig. Detta innebär de scener som utspelar sig i realtid (den kronologiska

berättelsen från att Erin börjar på skolan). Vi har alltså inte sett till de dagboksutdrag som skildrar förgångna händelser. Vårt intresse ligger främst hos de scener som är relevanta för berättelsen, inte de scener som enbart är en del av denna texts specifika fabula (se 3.1 Narratologi).

Positionering

Likt två av de filmer som diskuteras i de presenterade artiklarna, gör *Freedom Writers* (2007) anspråk på att vara baserad på sanna historier. Valet av denna film, verklighetsbaserad och tidigare utpekad för att spegla ett visst narrativ, grundar sig i en förhoppning att öka förståelsen för hur populärkulturen porträtterar olika etniciteter i verklighetsbaserade historier och därigenom formar vår bild av densamma. Vi anser alltså att det är särskilt viktigt att kritiskt granska verklighetsbaserade filmer då dessa inte bara utgör en spegling av en sann berättelse utan även av sin tids ideal. Att fortsatt kritiskt analysera hur populärkulturella texter porträtterar marginaliserade grupper är viktigt för att förstå hur dessa porträtt kan reproducera stereotyper som är skadliga för människor i verkliga livet. Vi kommer att använda oss av artiklarna som stöd och utgångspunkt i författandet av uppsatsen med förhoppningen att kunna bidra ytterligare till forskningsfältet genom att uppmärksamma vit heroism i förhållande till karaktärer av latinamerikansk etnicitet. Vi har inte för avsikt att peka ut producenterna till den här specifika filmen som ensamt skyldiga till att upprätthålla rasistiska strukturer, utan har snarare för avsikt att studera den populärkulturella texten som en produkt av sin samtid.

3. Teori

Vid valet av teori och utgångspunkt för vår analys, förutsätter vi att Erin framställs som en hjälte i filmen. Vår ansats är således inte att undersöka *om* det i filmen förekommer vit heroism, utan *hur* detta narrativ förekommer. Vi ämnar att med en kombination av de teorier vi redogör för nedan, urskönja på vilket sätt Erin framställs som hjälte.

3.1 Narratologi

Poängen med narrativ teori är att dela upp texter i ett flertal lager och komponenter för att synliggöra underliggande strukturer (Bal, 2009:6f). Bal (2009:5) urskiljer tre huvudkomponenter för narrativ analys: den narrativa *texten*, *berättelsen* och *fabulan*. Definitionen av *text* skiljer sig åt mellan olika skolor och innefattar allt från det talade ordet till det skrivna till all form av meningsskapande innehåll. Oavsett vilken definition en studie utgår ifrån är klargörandet av denna det viktigaste (Bal, 2009:4f). Vi kommer, liksom Bal (ibid.), utgå ifrån den breda definition av text som innefattar all form av meningsskapande innehåll, vilket i vårt fall är en film.

Berättelsen är textens innehåll och färger eller former *fabulan*. *Fabulan* består av en följd av logiska och kausala händelser, orsakade eller upplevda av aktörerna i texten (Bal, 2009:5).

Texten (filmen i detta fall) är i sig uppbyggd av meningsbärande enheter, *tecken*, såsom ord, meningar, bilder och symboler (Bal, 2009:4f). Vidare redogör Bal (2009:7) för definitionen av en händelse, och dess roll i narrativet. Detta leder i sin tur till ett flertal begrepp vilka i sin tur leder till ytterligare ett antal begrepp. Denna tudelning av text är narratologins analytiska utgångspunkt (ibid.). Genom att göra dessa distinktioner kan vi exempelvis se att samma berättelse kan ta plats i olika texter precis som samma berättelse kan porträtteras genom olika händelser och händelseföljder (Bal, 2009:5).

Narratologin är relevant för vår studie då de begrepp vi redogjort för ovan använts för att beskriva vilket material vi valt att avgränsa vår analys till. Framförallt har narratologi föranlett de teorier och metoder vi kommer att använda oss av vid vår karaktärsanalys. Karaktären är vad Bal (2009:75) refererar till som en *aspekt* av berättelsen som skiljer den från texten och *fabulan*. Precis som en berättelse kan porträtteras genom olika *fabula* kan samma *fabula*, samma händelser och händelseföljder, skilja sig mellan olika texter (ibid.). Karaktärerna är alltså en av dessa aspekter som gör att samma *fabula* upplevs olika. Ambitionen att studera dessa aspekter har bidragit med teorier och metoder till vår studie av vit heroism i *Freedom Writers* (2007).

Hjälten

Mieke Bal (2009:132f) skriver att konceptet hjälte är av relevans att studera utifrån misstanken om att valet av hjälte är ideologiskt motiverat. I början av sin bok *Narrativanalys* (2013:13)

skriver Jimmy Vulovic om detta och menar att i en episk berättelse står oftast en *modig* och *stark* hjälte i centrum. I vår studie kommer bl.a. dessa två egenskaper vara riktlinjer för vad en hjälte är. Vidare presenterar Jimmy Vulovic (2013:15f) några stilistiska särdrag som förekommer i den grekiska berättelsen *Iliaden* (Homeros), varav ett sådan är "epitet". Även Bal (2009:133) talar om att en hjälte kan särskiljas från övriga karaktärer genom att dennes namn signalerar att karaktären är just en hjälte. Trots att denna egenskap i berättandet beskrivs komma från skriven text fungerar den som ett komplement att förstå hur en hjälte framställs även i film. Ett annat kriterium har varit att läsaren ska kunna identifiera hjälten och ytterligare ett annat att hjälten ska tilldelas ett visst mått av moraliskt godkännande från läsaren (Bal, 2009:133). Då hjälten inte alltid tilldelas ett "hjältenamn" och de andra föreslagna kriterierna faller på den subjektiva aspekten - som gör dem svåra att identifiera - redogör Bal (2009:133) för ett flertal egenskaper som kännetecknar en hjälte. Dessa beskrivs enligt följande:

Kvalifikation: vi får ta del av omfattande information om hjälten utseende och psykologi, vad som motiverar hjälten samt dennes bakgrund.

Distribution: hjälten förekommer frekvent i berättelsen. Hen är närvarande vid för fabulan viktiga händelser och tillfällen.

Självständighet: hjälten kan förekomma ensam eller hålla monologer

Funktion: hjälten initierar handlingar genom att göra överenskommelser, övervinna motståndare, avslöja förrädare etc.

Relationer: hjälten har en relation till flest antal karaktärer.

Utifrån det Vulovic (2013:13) säger om hjälten egenskaper har vi lagt till *mod* och *styrka* som två kriterier för en hjälte, och kommer även diskutera Erins karaktär utifrån dessa.

3.2 Representation

Amy Shuman (2015:46f) presenterar två olika betydelser av representation; den ena som innebär att man talar i någons ställe för att denne skall få höras och den andra som innebär att personen/gruppen i fråga själv får möjlighet att synas och föra sin talan. Hon refererar till dessa som politisk respektive poetisk representation (ibid.). Det här resonemanget kommer vara en viktig teoretisk utgångspunkt när vi ser till hur olika grupper representeras i filmen då

representation, som resonemanget beskriver, kan innebära två olika saker. I *Freedom Writers* kan vi exempelvis observera hur de olika etniska grupperna av elever representeras (poetiskt), men även hur läraren Erin Gruwell i många situationer representerar sin klass och på ett sätt för deras talan inför kollegor såväl som samhället (politiskt).

Dessa resonemang är relevanta inte bara för att analysera representation i en text utan även för att kritiskt granska vår roll som uppsatsförfattare. Shuman (2011:46) skriver att när man talar om en viss sak så gör man anspråk på att besitta kompetens inom området. Det är därför inom studier av förtryck och diskriminering viktigt att erkänna den privilegierade position man besitter; i vårt fall att vi är två vita författare som skriver om ett område inom vilket vi inte har personliga erfarenhet av förtryck. Det är ett vägande mellan att från en privilegierad plats påtala ett problem i syfte att uppmärksamma det och att ta äganderätten till historien från den grupp som förtrycks.

3.3 Vit heroism

Som artiklarna antyder är vit heroism förekommande i film såväl som i litteratur, då samtliga filmer är baserade på böcker. Murphy och Harris (2018:49) skriver att vit heroism är ett vanligt förekommande narrativ i populärkultur men att det särskilt skildras i Hollywoodfilmer. I dessa berättelser är det de rasifierade, ofta svarta, som "räddas" av en vit person (ibid.:50). Med karaktärsdrag som *generositet* och *moderlig/faderlig* framstår den vita personen, ofta huvudrollen i filmen, som en hjälte. Vidare porträtteras gruppen som "räddas" som *tacksamma* (Murphy & Harris, 2018:50). Murphy och Harris (2018:50) menar att det är ett problematiskt narrativ som reproducerar stereotypa och rasistiska idéer om förhållandet mellan, främst, svarta och vita. Med denna definition som grund kommer vi kunna identifiera vad som formar Erin till att bli en vit hjälte och hur detta framställs genom filmens gång.

4. Metod

4.1 Kvalitativ Innehållsanalys

För att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar ämnar vi utgå från kvalitativ forskningsmetod, som strävar efter en djupare förståelse för ett fenomen (Larsson, 2010:53f),

och göra en textanalys där vi studerar en film. Vi kommer att utföra det som Mats Ekström och Larsåke Larsson (2010:19) kallar intensiv fallstudie som går ut på att undersöka en eller flera texter mer djupgående genom just kvalitativ analysmetod. Vi anser att kvalitativ metod lämpar sig bra för att studera samhällsliga processer och strukturer i en film då kvalitativ analys syftar till att synliggöra kontextuella och situationella aspekter av det som studeras (ibid.). Fördelen med att göra *en* fallstudie är möjligheten att fokusera på enskilda karaktärer och studera dem i ett specifikt sammanhang, utan att behöva jämföra med andra fall - filmer (Ekström & Larsson, 2010:17f). Nackdelen med en sådan här studie kan däremot vara att fallet är för avgränsat och inte möjliggör jämförande mellan olika forskningsobjekt - vilket i sin tur skulle tillföra en bredare analys (ibid).

4.2 Narratologins semantiska axlar

Bal (2009:127) redogör för en strukturalistisk metod för studiet av karaktärer, nämligen att ställa upp semantiska axlar. *Semantiska axlar* används för att avgöra vilka karaktärsdrag som är relevanta och vilka som är av sekundär vikt för en karaktär. Axlarna utgörs av två motsatser såsom underlägsen-överlägsen, rik-fattig, man-kvinna etcetera. Användandet av metoden kan motiveras med att det är på det här viset den typiska läsaren av en text kategoriserar karaktärer (ibid.). Valet av semantiska axlar görs genom att se till de axlar på vilka största möjliga antal av karaktärerna befinner sig. En axel kan användas för analys även om den endast är applicerbar på en eller ett fåtal karaktärer om den egenskap axeln representerar bedöms vara starkt framträdande eller starkt anknuten till en viss händelse (Bal, 2009:127). Detta utgör givetvis en subjektiv aspekt vilken vi kommer behöva förhålla oss till kritiskt.

När valet av semantiska axlar står klart kan dessa användas för att ställa upp en tabell som visar vilka karaktärer som besitter, eller inte besitter, vilka egenskaper och om det finns samband mellan egenskaperna (Bal, 2009:128). En fråga som kan besvaras genom metoden kan exempelvis vara om det finns något samband mellan etnicitet och socioekonomisk status. Vidare beskriver Bal (ibid.) att karaktärer ofta kontrasteras genom att ställas i förhållande till dess motsats. Med tidigare givna exempel i åtanke skulle alltså en karaktär av hög socioekonomisk status kontrasteras med en karaktär av låg socioekonomisk status (kanske även av annan etnicitet, för att kontrastera ytterligare).

Efter att ha sett filmen ett antal gånger har vi identifierat ett flertal egenskaper som är centrala för hur karaktärerna uppfattas. När dessa sedan presenteras i tabellerna tillskrivs karaktären ett plus (+), minus (-) eller snedstreck (/) beroende på om de har en positiv, negativ eller ej avläst egenskap. Ett plus på axeln "Fientlig" innebär således att karaktären inte är fientlig utan istället har den positiva egenskapen fredlig/allierad/vänskaplig. Anledningen till att vi valt att ställa upp tabellerna på det här viset är för att vissa axlar var svåra att benämna med ett neutralt samlingsnamn. Att ett plus alltid innebär att en egenskap är positiv bidrar till syftet med tabellerna, nämligen att synliggöra vem som framställs i positiva dager, och vem som framställs negativt.

4.4. Vidare studier

Möjligtvis hade en komparativ studie kunnat genomföras där man jämför två olika filmer av denna typ. En annan studie hade även kunnat ställa filmen i jämförelse till originalboken *The Freedom Writers Diary* (1999) för att analysera om/hur vit heroism framställs och om detta har förvrängts eller förstärks i filmen. Detta hade bidragit till ett intressant perspektiv då det förmodligen blir tydligare hur väl filmen stämmer överens med verkligheten; den facklitterära originalboken. Vi har istället valt att i den här uppsatsen fokusera på att grundligt analysera Erin och hennes karaktärsdrag. Av denna anledning har vi även styrt undan från att genomföra en kritisk diskursanalys, som annars hade kunnat vara lämplig då den förenar samhällskritik och vetenskap genom att texter ses som diskurser. Med diskurs menas att texter är inbäddade i osynliga strukturer (Berglez, 2010:266f).

Med exempelvis en fokusgruppsintervju kan studien besvara/diskutera frågor kring hur publiken uppfattar filmen och vit heroism etc. En sådan intervju skulle kunna fungera som komplement, triangulering (Larsson, 2010:79), till vår narrativa analys, där de slutsatser som dragits från första analysmomentet kan diskuteras under det andra. En svaghet med textanalysen kan vara att vi som forskare redan har förutfattade meningar och tolkningar av filmen vilket gör att analysen tenderar att bli, indirekt, subjektiv och reflektera våra tolkningar (Larsson, 2010:74).

5. Resultat

Semantiska axlar

Tabell 1: Erin, Marcus och Eva

Roll→ Karaktärsdrag↓	Erin/Lärare/Vit	Marcus/Elev/Svart	Eva/Elev/Latinam.
Intelligens	+	-	-
Anseende	+	-	-
Flexibilitet	+	-	-
Soc.-ek. status	+	-	-
Flitig	+	+	-
Hederlig	+	-	-
Lojal	-	+	+
Attityd	+	-	-
Våltalighet	+	-	-
Fientlighet	+	-	-
Lyhördhet	-	/	/
Fördomsfull	+	-	-

Ett plus (+) i tabellen innebär att karaktären besitter en positiv egenskap. Ett minus (-) innebär att karaktären besitter en negativ egenskap. Ett snedstreck innebär att egenskapen ej avlästs.

Tabell 2: Erin och Brian (lärarkollega)

Roll→ Karaktärsdrag↓	Erin/Lärare/Vit	Brian/Lärare/Vit
Intelligens	+	+
Anseende	+	+
Soc.-ek. status	+	+
Hederlig	+	+
Vältalighet	+	+
Attityd	+	-
Fientlighet	+	-
Fördomsfull	+	-
Vänlig	+	-
Generositet	+	-
Tålmod	+	-
Välvillig	+	-
Pedagogisk	+	-
Humör	+	-
Moderlig/Faderlig	+	-

Ett plus (+) i tabellen innebär att karaktären besitter en positiv egenskap. Ett minus (-) innebär att karaktären besitter en negativ egenskap. Ett snedstreck innebär att egenskapen ej avlästs.

Ovan presenteras två tabeller som redogör för särskilda egenskaper som är framträdande eller frånvarande hos karaktärerna. Första tabellen ställer Erin i förhållande till de två elever, Marcus och Eva, vi valt att analysera. De har även tillskrivits sin roll och etnicitet, då dessa är av relevans för analysen; det är deras roll och etnicitet som analyseras i förhållande till egenskaperna, inte deras egennamn. Den andra tabellen ställer Erin i förhållande till en lärarkollega som gör ett mindre antal men starka framträdanden i filmen. För att ytterligare tydliggöra vilka egenskaper vi som läsare tillskriver Erin har hon i tabell 2 ställts i förhållande till en lärarkollega.

Vi har valt att presentera tabellerna ovan då de visar på vem som framställs positivt och vem som framställs negativt. Tabellerna gör det tydligt att Erin tillskrivs nästan enbart goda egenskaper, men det blir också tydligt att Brian, en av få andra vita karaktärer, också tillskrivs en mängd goda egenskaper, trots att han inte är en omtyckt karaktär. Däremot så tillskrivs han få av de mjuka egenskaper som gör en karaktär just omtyckt, och utgör en viktig roll i förhållande till Erin. Vidare illustrerar tabellerna att de två elever vi analyserat tillskrivs väldigt få goda egenskaper - färre än Brian. Detta trots att syftet med Brians karaktär, i enlighet med det Bal (2009:128) skriver om kontrasterande karaktärer, är att framställa Erin i godare dager. Valet att presentera tabellerna motiveras vidare av att vi kommer att hänvisa till dessa egenskaper i analysen.

6. Analys

Utifrån de teorier och metoder vi har valt - semantiska axlar, vit heroism, representation samt olika teorier om hjältens egenskaper - kommer vi analysera karaktärerna Erin (lärare), Marcus (elev), Eva (elev) och Brian (lärare).

Erin Gruwell

Erin Gruwell är en vit kvinna från övre medelklass som tar sitt första jobb som lärare på Woodrow Wilson High School i Long Beach där hon placeras i en särskilt besvärlig klass. Hon talar under anställningsintervjun om hennes tidigare dröm att bli försvarsadvokat, men att hon insett att det är för sent att hjälpa ungdomarna i rätten. Kampen mot ungdomsbrottslighet borde i hennes mening föras i klassrummen. Erins man är utbildad arkitekt men jobbar tillfälligt med något annat, något som hennes pappa visar stort missnöje inför, precis som han gör inför Erins nya jobb som lärare. Det framkommer att Erins far har varit engagerad i medborgarrättsrörelsen vilket förmodligen föranlett hennes engagemang för frågan. Till en början är Erin handfallen men börjar med tiden nå fram till sina elever. Hon tar extrajobb för att kunna köpa böcker till ungdomarna då de inte får böcker från skolan eftersom de andra lärarna inte tror att de kan ta hand om eller läsa dem. Erins engagemang är så pass omfattande att det går ut över hennes

äktenskap som hennes man till sist väljer att avsluta. Alla omständigheter till trots fortsätter Erin att kämpa för eleverna och blir deras främsta stöd och åhörare.

Även om flera karaktärer har en relativt stor roll i filmen framgår det att Erin har den största. Genom berättelsens gång får vi ta del av information kring vem hon är, exempelvis att hon brinner för rättvisa och att hon bor med sin man. Vi får ta del av Erins kamp - för eleverna men även för att stå upp för sig själv och vad *hon* vill göra, trots andra förväntningar från exempelvis sin pappa. Denna omfattande information kring hennes drömmar, bakgrund och känslor gör att hon är *kvalificerad* för att vara en hjälte. Till skillnad från Marcus och Eva förekommer Erin frekvent under filmens gång, och har en särskild roll under viktiga händelser i berättelsen. En scen som visar på att Erin uppfyller detta kriterium för *distribution* utspelar sig under första dagen i skolan efter sommarlovet. Under lektionen ber hon eleverna att ta ett glas cider som hon dukat fram och skåla för en förändring de vill uppnå i sina liv. Trots att scenen handlar om eleverna och deras liv är det Erin som står i centrum, dels för deras berättelser och dels genom de tacksamma blickar de ger henne. Kriteriet *självständighet* uppfylls, om än enbart vid ett fåtal tillfällen, då Erin förekommer ensam. Ett exempel på det är när hon tar kontakt med *Anne Frank Foundation* i Schweiz (1:23:05). Vidare går det att diskutera huruvida självständighet är ett centralt kriterium för en *vit* hjälte, då dennes status som just detta är beroende av andra *icke vita* karaktärer. Erins roll som vit hjälte i *Freedom Writers* (2007) förstärks alltså av andra karaktärers närvaro, vilket vi kommer redogöra ytterligare för nedan.

När Erin delar ut dagböckerna till eleverna och försöker visa förståelse och lyhördhet indikerar detta på *funktion*. Här försöker hon vinna förtroende från eleverna. Ett annat exempel på när Erin framställs som hjälte genom kriteriet *funktion* är när hon använder sig av elevernas kultur för att lära ut och nå fram till dem då hon spelar en 2Pac låt på en engelskalektion för att sedan analysera texten. Dessa två handlingar är typiska tecken på hur Erin jobbar för att övervinna motstånd. Vidare uppfylls kriteriet *funktion* exempelvis då Erin är den som initierar elevernas intresse för läsning genom att själv köpa böcker hon uppfattat att de kan ha ett intresse för. Läsningen av *Anne Franks Dagbok* är en central vändpunkt i filmen då den inleder elevernas intresse för läsning, historia och ger eleverna ett nytt perspektiv på världen, något som alltså inte hade skett utan Erins initiativ att köpa böckerna. Genom filmen får vi också en inblick i hennes

liv och vilka *relationer* hon har och hur de ser ut. Exempelvis förekommer hennes man och pappa ett par gånger vilket förstärker bilden av att hon har relativt stabila relationer, till skillnad från många av eleverna. Däremot är hon inte populär bland kollegorna och det framgår aldrig om hon har några vänner. Istället får hon under filmens gång en allt bättre relation till eleverna och börjar respekteras av dem. Detta bidrar på så sätt till hennes framställning av hjälte genom kriteriet *relationer* (till störst antal karaktärer).

Att vara *modig* är en annan egenskap som, enligt Vulovic (2013:13) associeras med att vara en hjälte. Erin tillskrivs egenskapen modig genom att hon går emot de råd hon får av människor i sin närhet att inte ta sig an jobbet som lärare. När hon efter några lektioner inser att många i klassen har en svår bakgrund, ofta relaterat till gängkriminalitet, försöker hon på olika sätt vinna respekt och nå fram till dem, som tidigare nämnt genom t.ex. musiken. Hon verkar vara den enda läraren som vågar ta upp verkliga problem med eleverna. I en scen frågar hon dem om de “[...] förlorat en vän i någon gängkonflikt” (43:48). Att ställa de känsliga frågorna kan anses vara modigt såväl som signalera en form av *styrka*, inte i den konventionella betydelsen av ordet, men på ett psykologiskt plan. Erin är stark i sin vilja och sin beslutsamhet, men även i sig själv som person. Hon tvivlar aldrig trots att ingen annan tror på varken henne eller eleverna.

Förutom att identifiera karaktärsdragen för en “vanlig” hjälte finner vi även hos Erin att hon porträtteras som det som Murphy och Harris (2018:50) kallar för en *vit hjälte*; en karaktär som i sina heroiska handlingar är moderlig och generös. Dessa egenskaper träder fram när hon själv bjuder sina elever på restaurang och tar med dem till förintelsemuseet, då skolan inte erbjuder resurser för studiebesöket. Generös upplevs hon även vara när hon berättar för klassen att dagböckerna de skriver inte kommer att betygsättas. Hon ger dem dessa dagböcker enkom i syfte att låta dem höras.

Slutligen kan “epitet”, som Vulovic (2013:15f) och Bal (2009:133) nämner, delvis appliceras på filmen. Erin särskiljs som en hjälte från övriga karaktärer då de berättar, ibland indirekt, hur hon har påverkat deras liv på ett positivt sätt. Exempelvis berättar en afro-amerikansk karaktär Andre att “Erin fick oss att läsa (...). Den gav mig hopp” (1:42:00). Till skillnad från den epitet Vulovic (2013) beskriver pratas Erin inte om som direkt hjälte eller som modig. Utan eleverna beskriver

på vilket sätt hon har vidgat deras perspektiv genom de handlingar hon har gjort. I en annan scen beskriver Andre vilka förintelseöverlevare de träffade på restaurangen och konstaterar sedan "det är otroligt att Miss G gjorde allt det här för oss". Detta är ytterligare en situation där karaktären pratar gott om henne och hur *tacksam* han är, vilket förstärker bilden av Erin som vit hjälte.

Marcus

Vi får ta del av afroamerikanska Marcus bakgrund genom utdrag ur hans dagbok. Där berättar han att han blivit utslängd av sin mamma efter att han gått med i ett gäng. Han bor på gatan och, liksom de andra ungdomarna i Long Beach, ligger hans lojalitet hos det gäng och den etniska grupp han tillhör. Marcus var bara ett barn när hans bästa vän fick tag på en pistol för att kunna skydda dem båda från det gängvåld de redan då exponerats för. Vännen råkar skjuta sig själv och Marcus döms för mord och får ungdomsvård. Det var under sina år på anstalt som han föll in i gängkriminaliteten. Han är en av de karaktärer som, med hjälp av Erin och hennes goda egenskaper, genomgår en stor positiv utveckling som till sist leder till att han flyttar hem till sin mamma igen.

Marcus är en av karaktärerna man sympatiserar starkt med under filmens gång. Han går från att vara den arga killen längst bak i klassrummet till att vara den som engagerar sig djupast i Miep Gies - kvinnan som höll familjen Frank gömd - besök. Den första poletten trillar ned för Marcus när Erin, genom sitt *mod* och sin förmåga att tackla det som ingen annan vågar nämna, säger att den död många av eleverna kommer gå tillmötes om deras liv fortsätter som nu, inte är en hedervärd död. Ingen kommer att komma ihåg dem; de kommer ligga i jorden och ruttna. Det här är ett exempel på när Erin gör det ingen annan lyckats med, inte ens Marcus egen mor - hon når fram till Marcus. Genom att säga detta framhäver hon indirekt de möjligheter som kommer med en utbildning och hur detta hjälper eleverna. Den utbildning som uttrycks vara så viktig, är det skolans vita ledning och Erin som erbjuder. Det här kan utgöra ett exempel på den dolda rasism Bineham (2015:233) skriver om - även om detta inte antas vara Erins intentioner. Eleverna introduceras för utbildning som en form av frälsning, utan att Erin tar någon vidare hänsyn till deras situationer, något som blir ännu tydligare när hon antyder att de skyller alla sina problem på andra (ca. 31:50).

Marcus är den som ger Erin idén om att skriva brev till Miep Gies efter att han visat ett stort intresse för henne och berättat att han lånat böcker om henne på biblioteket. Det skulle därför kunna argumenteras för att Marcus själv har haft stor påverkan på sin historia. Medan vi inte ämnar att förneka detta vill vi påpeka att detta inte motsätter att Erin framställs som en vit hjälte. Vit hjälte-narrativet går inte enbart ut på att en vit person räddar en rasifierad utan att en vit person möjliggör den icke-vitas framgång, likt vad Murphy och Harris (2018:49) beskriver när svarta personer framställs på ett sådant sätt att de utvecklas med hjälp av den vita. Erin möjliggör Marcus framgång genom att ge Marcus en trygg plats, ett hopp och något att brinna för. Vid ett tillfälle mot slutet av filmen ser vi hur Marcus öppnar upp för ett handslag med Erin - en indikation på att de respekterar varandra och en symbol för hur långt deras relation är kommen.

Vid ett par tillfällen i filmen talar Marcus för resten av sin klass och ungdomarna i området som lever ett liv likt hans eget. Det är alltså en form av politisk representation när Marcus utbrister "Du vet ingenting" (31:50) angående Mrs Gruwells försök att beskriva hur eleverna ser på varandra. Vidare säger han att de som ser ut som han själv och har pengar antingen rappar eller spelar fotboll. När han refererar till sig själv refererar han här till samtliga svarta, alltså för han deras talan: politisk representation. Vid ett tidigare tillfälle, innan "poletten trillat ned" för Marcus, säger han till Erin att "[...] sluta låtsas som att du förstår vår situation och fortsatt att vara barnvakt" (34:12), något som visar på att han inte hyser respekt för hennes roll som lärare. I en scen mot slutet av filmen berättar Erin att hon inte kommer kunna fortsätta undervisa klassen nästa läsår. Marcus säger då "No, Ma! Det går vi inte med på" (1:50:00), varpå eleverna förklarar att "ma" inte betyder "mamma" utan är ett uttryck för och tecken på respekt. Detta visar på att deras relation har förändrats betydligt, från att vara präglad av fientlighet och oförståelse till att eleverna bemöter Erin med respekt.

Eva Benitez

Eva har en såpass stor roll att hon inleder filmen med sin historia. Där får vi veta att hennes far är medlem i ett gäng och att hon "ärvt" hans hat för kambodjanerna. Hon har även en pojkvän som är gängmedlem och senare skjuter en kambodjansk kille till döds; ett mord som Eva blir huvudvittne till. Genom den kamp hon utkämpar mellan att göra det som är rätt i lagens namn och det som är rätt enligt de lagar hennes folk lever efter, skildras den större delen av hennes

förändring. Hon väljer tillsist att berätta sanningen i rätten och blir därefter vän med tjejen vars pojkvän blev skjuten. I grova drag kan det beskrivas som att Eva går från kriminell till hederlig. Givetvis har Gruwell en stor roll i den förändringen.

Även Eva fattar ett stort intresse för Anne Franks Dagbok, men hennes bristande tålamod gör att hon går till Erin och frågar vad som kommer hända istället för att läsa boken. På detta vis får de två en allt tätare kontakt. Däremot blir Eva arg på Erin när hon sedan får reda på att Anne Frank inte överlever. Hon drar parallellen till sitt eget liv och hur hon ska kunna ha tilltro till framtiden om Anne Franks öde såg ut som det gjorde. Här är det inte Erin som talar henne tillrätta, utan Marcus. Det är genom att influeras av sina klasskompisars förändring som Eva tar beslutet att tala sanning i rätten. Erins roll som hjälte blir tydlig först i efterdyningarna av Evas beslut, även om de klasskompisar Eva inspirerats av i sin tur själva påverkats av Erin. Man skulle kunna säga att Erin Gruwell ger eleverna en möjlighet att själva bli hjältar genom att inspirera dem till att vara laglydiga och fokusera på skolan.

Detta knyter an till diskussionen om postrasism som förs i en av de artiklar vi läst inför uppsatsen. Där skriver Bineham (2015:231) att dagens rasism ofta tar sig uttryck genom ett förnekande av de svårigheter rasifierade personer står inför, något han då benämner som postrasism. Genom att se på rasism som ett förgånget fenomen, håller man individen ensamt ansvarig för hans tillkortakommanden. *Freedom Writers* (2007) bidrar till denna syn på rasism när alla elevernas liv ljusnar till följd av att de börjar bry sig om skolan och lämna kriminaliteten. Givetvis är det positivt att fokusera på laglydighet och utbildning, men sättet dessa förändringar framställs på, och de följder de får, är inte realistiska. Dels så väljer eleverna att lämna kriminaliteten bakom sig över en natt, något som i praktiken inte är enkelt eller ens möjligt och dels så får det sådana följder för hur de ser på sina liv och sin framtid att det verkar som att kriminaliteten och bristen på utbildning var det enda problem de stod inför. I Evas fall gestaltas detta nästan överdrivet bildligt genom att hon ändrar sig från att planera ett falskt vittnesmål till att i rätten svika allt hon under sin uppväxt lärt sig att vara trogen till.

Efter att Eva väljer att berätta vem som sköt den kambodjanska killen blir hon hotad av personer från den grupp hon förväntas vara lojal mot. De är från samma kriminella gäng som killen som

Eva vittnat mot och som nu döms för mord. Medan denna scen å ena sidan visar på att Evas problem inte går att lösa genom att leva laglydigt, visar det på att alla hennes problem är *rotade* i kriminaliteten. Händelsen gör att hon söker skydd i klassrummet där Gruwell tar emot henne med öppna armar och ger henne trygghet. Även här lyckas hon med något som karaktärens egen mor inte lyckats med. Erin erbjuder även Eva skjuts hem en dag när Eva stannar sent i skolan, något som kan ses som ett exempel på hur Evas karaktär används för att framställa Erin som moderlig. Denna moderliga roll Erin tillskrivs stärker att hon framställs som en vit hjälte, i enlighet med Murphy och Harris (2018:49) tidigare nämnda resonemang. Även om Erin onekligen faller innanför ramarna för Bals (2009:133) hjältedefinition samt den vita hjälten går det även att argumentera för att både Eva och Marcus uppfyller vissa kriterier, exempelvis *självständighet*; då båda förekommer ensamma i scener och för monologer. Vidare kan kriteriet *funktion* möjligen appliceras då de vid ett par tillfällen i början ifrågasätter Erin ("motståndaren") och på så sätt bidrar till att vidga Erins perspektiv.

"Miss G ville att vi skulle sammanställa våra dagböcker till en bok som Anne Frank. [...]. Hon sa att vi hade något att säga folk. Vi var inte bara längre ungar i en klass, vi var författare med egna röster och berättelser. Även om ingen annan läser den så blir boken någonting som visar att vi var här. Det hände. Vi hade betydelse. Även om det var bara för varandra. Och vi glömmar inte det."
(1:52:30).

Denna monolog Eva för i slutet av filmen är ett bra, avslutande exempel på hur Erin har fått eleverna att inse sin roll i världen. De känner en tacksamhet inför det hon har möjliggjort. De kommer att minnas, de har lämnat något efter sig. Det Erin sa tidigare i filmen om att ingen kommer komma ihåg dem när de dör stämmer inte längre, och det har *hon* gjort möjligt.

Representation

Vi har valt att studera Marcus och Eva i egenskap av deras respektive etnicitet samt att de båda är framträdande karaktärer. Vi låter dem således *politiskt* representera alla afroamerikaner och latinamerikaner i *Freedom Writers* (2007). Utöver att vi själva har gjort detta val för att avgränsa

studiens omfattning, gjordes detta ställningstagande redan vid utformandet av deras karaktärer. Visserligen finns det ett flertal svarta respektive latinamerikanska karaktärer i filmen, men de besitter samtliga liknande egenskaper och har liknande bakgrund och berättelser. Den politiska representation dessa enskilda karaktärer står för i vår uppsats, är alltså något vi omöjligen kunnat undvika. Eftersom alla elever tillskrivs liknande egenskaper hade det inte heller gjort någon större skillnad om vi valt att studera samtliga karaktärer, då nästintill inga ytterligare egenskaper att analysera hade noterats. Nedan kommer vi istället analysera hur politisk respektive poetisk representation förekommer i filmen, snarare än i vår uppsats.

Vid ett tillfälle i filmen letar Erin efter böcker i biblioteket som eleverna kan läsa. När hon möter lärarkollegan Margaret Campbell och berättar vad hon letar efter, hävdar Campbell att Erins elever inte får riktiga böcker för att de andra lärarna säger att de kommer förstöra dem. Istället får de komprimerade serietidningsliknande versioner. Gruwell menar dock att “[eleverna] vet att de får de här för ingen tror att de kan läsa riktiga böcker” och därför inte är intresserade av att varken läsa eller ta väl hand om dem. Här representerar Erin sina elever, som oftast inte blir lyssnade på eller förstådda. Enligt Amy Shumans (2015:46f) resonemang kan detta kategoriseras som politisk representation då läraren Gruwell står upp för eleverna och ifrågasätter Ms Campbell. När Erin senare ber kollegan Brian om hjälp beskyller han ungdomarna för att ha gjort området otryggt och säger bl.a. att “det är jag som lever i skräck” (39:04). Även här uppstår en viss politisk representation då Erin återigen ifrågasätter kollegans uttalanden. Däremot är inte representationen helt tydlig i den här scenen men den verkar starta en tankeprocess hos Gruwell och utgöra grund för att senare i filmen stå upp för - representera - sina elever. Ett annat exempel på politisk representation är när Erin mot slutet av filmen förklarar betydelsen hennes lektioner har fått för eleverna för skolstyrelsen. Hon menar att “Rum 203 har blivit ett hem för dem. Deras förtroende är kopplat till att vi är tillsammans som grupp”. Detta är ytterligare ett tydligt exempel där Erin - den vita - står upp för sina elever och för deras talan. Vidare kan detta återigen tolkas som *modigt* - något som stärker hennes roll som hjälte.

När Gruwell sedan berättar om och delar ut dagböckerna till klassen säger hon att alla har sin egna berättelse och det är viktigt att man berättar den för andra. Vidare förklarar hon att dagböckerna inte kommer betygsättas för “hur kan jag sätta ett A eller B på sanningen”. Genom

att säga detta erkänner Erin elevernas sanning; hon validerar deras liv och berättelser. På så sätt utvecklas hon till att vara kanske den första vita som eleverna upplever lyssnar på dem. Detta vinner hon sedan respekt på och under filmens gång framställs hon som en (vit) hjälte just av den här anledningen (bland flera). Dagböckerna kan tolkas utgöra en typ av poetisk representation då Erin ger plats för eleverna att tala, likt det Shuman (2015:46f) beskriver som att låta minoriteten berätta *sin* historia utifrån *sitt* perspektiv. Däremot är det intressant att reflektera kring huruvida filmen endast låter karaktärerna Eva och Marcus får möjlighet till poetisk representation först när Erin kommer in i bilden och möjliggör detta.

Semantiska axlar

Tabell 1 visar överlag en stor skillnad i karaktärsdrag mellan Erin, Marcus och Eva. Det blir tydligt att Erin är privilegerad, på många sätt, jämfört med de båda eleverna. Exempelvis genom att se på kategorierna *socioekonomisk status*, *vältalighet* och *intelligens* - där Erin besitter de positiva egenskaperna och Marcus och Eva upplevs besitta de negativa. När Erin, som tidigare nämnt, tar med eleverna på utflykt och själv säger att "jag skaffar pengarna" förstärker det hennes socioekonomiska status och porträtterar henne som en hjälte som övervinner de hinder hon står inför. Särskilt en vit hjälte då hon framstår som en slags moderlig figur som vill erbjuda eleverna sådant de inte har haft möjligheten till tidigare. Erin framställs även vara generös i den mån att hon ger av sin privata tid, genom utflykten på helgen och genom att ta sig tiden att förstå ungdomarna och ge dem bättre förutsättningar i livet.

De två egenskaper där Erin markerats med ett minus, alltså att hon besitter den negativa egenskapen på axeln, är också egenskaper som gör henne till en starkare hjälte för ungdomarna. Hennes bristande lyhördhet inför sin mans behov vänds till något positivt då det ger henne mer tid att spendera på jobbet. Hennes bristande lojalitet mot den egna etniska gruppen är en förutsättning för hennes karaktär och hela berättelsens gång. Utan denna illojalitet hade hon aldrig gått emot alla de som avrådde henne från att gå tillväga så som hon gör och elevernas liv hade således inte påverkats till det positivare.

Marcus och Eva är båda lojala vilket generellt sett kan ses som en god egenskap, men i filmen så framställs denna goda egenskap som roten till alla samhällets problem. Få skillnader mellan

Marcus och Eva framgår genom tabellen. Marcus besitter en förmåga att vara flitig och arbeta mot sina mål, en egenskap vi inte avläser hos Eva. De är väldigt olika rent personlighetsmässigt, men inte på något vis som påverkar berättelsen, som ju är vårt studieobjekt. Problemet med att analysera Eva och Marcus genom dessa axlar är att de är två karaktärer som genomgår en förändring under filmens gång. Det vi har sett till är främst deras egenskaper *innan* de påbörjade denna förändring; innan de *räddades* av Erin.

Tabell 2 ställer Erin i relation till kollegan Brian. Att illustrera deras respektive egenskaper genom den här typen av tabell visar att de besitter ett flertal gemensamma egenskaper men även att de skiljer sig åt mycket när det kommer till de egenskaper som associeras med personlighet. Medan de båda är av god socioekonomisk status, är värtaliga och hederliga framstår Brian varken som särskilt välvillig, godhjärtad eller öppensinnad. Dessa goda egenskaper Erin besitter gör att hon blir en karaktär som är lätt att tycka om. En omtyckt karaktär tillskrivs ett visst moraliskt godkännande av läsaren, något som Bal (2009:133) beskrivit kan göra att läsaren identifierar karaktären som en hjälte. De egenskaper både Erin och Brian besitter, såsom anseende och status, är inte egenskaper som är centrala för om en karaktär blir omtyckt. Istället är det de "mjuka" egenskaperna - glad, vänlig, generös etc. som definierar karaktärens "personlighet" och förmåga att bli omtyckt av läsaren. Genom att Erin kontrasteras mot sin kollega framstår hon som *ännu bättre*, något som enligt Murphy och Harris (2018) artikel om *The Help* (2011) förekom även i den filmen och som enligt Bal (2009:128) överlag är ett återkommande fenomen. Utöver att Erin framstår som *ännu bättre* så framstår Gruwell som *den bästa* vita person eleverna mött.

Vidare kan vi, som tidigare nämnt, genom tabellerna avläsa att trots att Brian är en illa omtyckt karaktär, besitter han mångfaldigt fler positiva egenskaper än Eva och Marcus tillsammans. Eva och Marcus utvecklas visserligen under filmen och tillskrivs fler goda egenskaper men de bockar ändå inte av i närheten så många som Erin gör. Detta leder oss till antagandet att en av de stora anledningarna till att vi ändå tycker om Eva och Marcus som karaktärer är för att vi *sympatiserar* med dem. Till skillnad från Brian så *förstår* vi Eva och Marcus och deras respektive situationer. Detta gör vi såklart för att vi tilldelas den information som krävs för det - information om deras bakgrund, familjeförhållanden och historia - och intrycket det ger oss är att vi inte hade agerat

som Brian i samma situation. Detta gör i sin tur att vi distanserar oss från hans rasistiska uttalanden och hans agerande, och alienerar oss från dagens rasistiska uttrycksformer, vilket är en stor del av problemet med att bygga karaktärer genom kontrastering. Förhoppningsvis tydliggör det även den problematik som en film av denna typ utgör; ett avståndstagande från och avvisande av rasism under 2000-talet.

6. Kritisk reflektion & Slutsats

6.1 Kritisk reflektion

Problemen med att använda sig av semantiska axlar uppenbarade sig redan i skedet då dessa skulle formuleras. Vilka egenskaper kan vi avläsa hos flertalet karaktärer? Vilka egenskaper är relevanta för vår frågeställning? Utöver att dessa egenskaper förändras över tid, något vi i analysen tagit ställning till, varierar de givetvis beroende på kontext/situation karaktären befinner sig i. Karaktären kan exempelvis uppfattas vara optimistisk i ett sammanhang men inte i ett annat. Då just förändring hos karaktärerna är en central del för berättelsen finns det skäl att tänka att detta inte var den bäst lämpade metoden för studien. Vi hoppas ändå kunna dra slutsatser kring karaktärernas egenskaper, utifrån de avgränsningar vi gjort samt hur vi valt att förhålla oss till metoden.

I frågor om representation kan det vara givande att kombinera kvalitativ och kvantitativ metod för att besvara frågor om vem som representeras och hur någon representeras. Kvantitativ metod fokuserar på att kategorisera, räkna och generalisera (Nilsson, 2010:199). Man hade exempelvis kunnat räkna antal svarta och vita talande roller, hur länge de är med i bild etc. och på så sätt få en helhetsbild av representationen i filmen. Att vi inte kommer använda oss av kombinationen av kvantitativ och kvalitativ metod motiveras av två huvudsakliga faktorer; omfattningen av denna uppsats lämpar sig inte för den typen av analys samt att representation är en komplex fråga som inte lämpar sig för kvantifiering.

Att tala om representation kommer oundvikligen, i Marcus såväl som Evas fall, behandla hur de båda får representera sina respektive etniska grupper, dels i filmen men även i vår uppsats. Det faktum att Marcus och Eva talar för, representerar, sina etniska grupper i filmen validerar vårt val att låta dem representera samma etniska grupper i uppsatsen. Vidare går det att diskutera om det är korrekt och vilka för- och nackdelarna är med att låta en person representera en heterogen grupp människor enbart för att de delar etnisk bakgrund. Den problematiseringen ligger dock bortom den här uppsatsen syfte, då vi utgår ifrån att rasism mot samt fördomar och generalisering av olika etniska grupper är ett faktum.

Något som går att reflektera kring är huruvida Erin är vit av en händelse, och att hon lika väl skulle kunnat vara svart eller latinamerikansk i verkligheten såväl som i filmen. Här blir vår forskningsöversikt högst relevant, då den visar på att den vita hjälten inte är just vit av en slump, utan att det är ett återkommande fenomen, i verkligheten och i populärkulturen. Frågan om huruvida Erin rent praktiskt hade kunnat genomföra det hon gör i filmen om hon inte varit vit, alltså om hon inte besittit en privilegierad position, är en fråga som går utanför den här uppsatsens ändamål.

6.2 Slutsats

I detta avsnitt ämnar vi besvara samt diskutera de två frågeställningar som uppsatsen behandlar. Huvudfrågan i denna uppsats är att se på vilket sätt läraren Erin Gruwell framställs som hjälte, då vi redan antog att hon gjorde det, och hur den politiska och poetiska representationen i filmen ser ut. Efter datainsamlingen och den analys som gjorts är det tydligt att Erin porträtteras som hjälte. Detta kan vi bland annat bekräfta genom att Erin Gruwell bockar av samtliga av de kriterier Vulovic (2013:13) och Bal (2009:133) beskriver att en hjälte besitter. Däremot uppfyller hon inte kriterierna om styrka och mod, i den klassiska bemärkelsen. Hon är inte en hjälte som genom råstyrka och orädsla besegrar sina motståndare. Istället är hon stark och trygg i sig själv och i sin tro på eleverna.

Även de egenskaper Erin tillskrivs bidrar till att framställa henne som hjälte. Egenskaperna har vidare förstärkts genom att Erin ställts i kontrast till kollegan Brian. Även de egenskaper som Erin inte besitter vänds till något positivt i sammanhanget. Medan eleverna har starka

personligheter besitter de inte många av de egenskaper som är viktiga för att nå framgång i samhället, om man inte är talangfull inom sport eller musik. Detta bekräftas även av Marcus vid ett tillfälle. Deras framgångar efter att ha kommit i kontakt med och blivit hjälpta av Erin tyder på att hon, som besitter dessa goda egenskaper, har räddat dem från deras tidigare tillvaro. Utan elever i behov av en förebild hade Erin inte kunnat vara en hjälte för någon. Alltså är det även hennes relation till eleverna som bidrar till synen på henne som hjälte. Det vår analys gjort tydligt är att både Eva och Marcus fyller denna funktion och att Erins vita heroism alltså förhåller sig till karaktärer av fler etniciteter än den tidigare forskningen redogjort för. Vi anser alltså att vi har uppfyllt vårt mål om att bidra till forskningsfältet och vidga synen på vit hjälte-narrativet till att även innefatta karaktärer av latinamerikanskt ursprung.

Vidare, för att diskutera den andra frågeställningen, förekommer de två typerna av representation som Shuman (2018:49) presenterar - poetisk och politisk. Vid flera tillfällen tvingas Erin stå upp för sina elever och föra deras talan inför dömande kollegor (politisk). Erins poetiska representation bidrar även till hennes roll som vit hjälte då hon låter eleverna själva berätta sin historia med egna ord genom dagböckerna - ett steg på vägen mot att vinna deras respekt. Av största relevans är det faktum att Erin är den enda vita, den enda vuxna, den enda läraren och den enda människan som gör elevernas poetiska representation möjlig. Problematiseringen av den politiska representation Erin står för grundar sig i Shumans (2015:46) resonemang om att man gör anspråk på en viss kompetens inom ett område genom att tala om det. När Erin talar för sina elever, gör hon enligt detta resonemang anspråk på att besitta en förståelse för hur det är att vara dem; hur det är att vara rasifierad i ett utsatt område. Genom att filmen misslyckas med att erkänna Erins position som privilegierad, befäster den tanken om färgblindhet som flera av artiklarna i forskningsöversikten behandlar.

Sammanfattningsvis, trots filmens goda recensioner, går det att konstatera att det vita hjälte-narrativet upprätthålls på olika sätt, bl.a. genom att Erin själv som står upp för sina elever men även då eleverna berättar hur de har förändrats (nya prioriteringar, attityder etc.) tack vare Erin. Filmen porträtteras på ett sådant sätt att en vanlig läsare (alltså inte en forskare som analyserar filmen, utan en som ser på filmen som den populärkulturella text den är) förmodligen inte ifrågasätter det, vilket delvis är problematiken med den här typen av film. En intressant

aspekt är däremot att även om huvudkaraktären är vit, privilegierad och har den mest betydelsefulla rollen i filmen lyfter filmen samtidigt fram elevernas - de svarta, latinamerikanska och östasiatiska - berättelser. Sett till filmen som helhet representerar den således dessa politiskt. Detta kan således ställas i kontrast till Moore och Pierce (2007:174) resonemang kring hur det oftast är de vita karaktärerna som står i fokus även om filmen behandlar frågor kring rasism. Vi återkommer även till avvägningen mellan de olika typerna av representation och de fördelar och nackdelar de två bär med sig. Kanske är det bra att dessa perspektiv lyfts, även om omständigheterna, så som vi redogjort för ovan, inte är optimala. Det är en tanke vi tar med oss från detta arbete och som vi hoppas kunna resonera vidare kring, som forskare men även som samhälle.

Litteraturlista

Bal, M. (2009). *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative*. Toronto: University of Toronto Press. (3dje uppl.)

Bineham, J. (2015). *How The Blind Side Blinds Us*. I: *Southern Communication Journal*, Jul-Aug2015; Vol. 80, No. 3. pp.230-245.

Berglez, P. (2010). Kritisk diskursanalys. I: *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Ekström, M. & Larsson, L. (red.). (Andra upplagan). Lund: Studentlitteratur. s 265-288.

Ekström, M. & Larsson, L. (2010). Inledning. I: *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Ekström, M. & Larsson, L. (red.). (Andra upplagan). Lund: Studentlitteratur. s 53-86.

James, J. (2016-12-14). *It's time for Hollywood to say goodbye to 'white savior' films*. The Revelist [<https://www.revelist.com/movies/white-savior-movie-trope/5221>] 2020-11-12

Larsson, L. (2010). Intervjuer. I: *Metoder i kommunikationsvetenskap*, Ekström, M. & Larsson, L. (red.). (Andra upplagan). Lund: Studentlitteratur. s 53-86.

Moore, W. & Pierce, J. (2007). *Still Killing Mockingbirds: Narratives of Race and Innocence in Hollywood's Depiction of the White Messiah Lawyer*. I: *Qualitative Sociology Review*. Aug2007, Vol. 3, No. 2. pp.171-187

Murphy, M. & Harris, T. (2018). *White Innocence and Black Subsistence: The Rhetoric of White Heroism in The Help*. I: *Howard Journal of Communications*, Jan-Mar2018; Vol. 29, No. 1. pp.49-62.

Vit heroism i filmen *Freedom Writers*

Lunds Universitet, Institutionen för Kommunikation och Medier

Shuman, A. (2015). Story Ownership and Entitlement. I: *The handbook of narrative analysis* [Elektronisk resurs]. De Fina, A. & Georgakopoulou, A. (red.). Malden, MA: Wiley Blackwell. pp.38-56

Vulovic, J. (2013). *Narrativanalys*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Källor

IMDb, (2020). (https://www.imdb.com/title/tt0463998/?ref_=fn_al_tt_1). [2020-12-01].